

Dato: 17.09.2020
Til: Stortingets Justiskomité
Fra: Finans Norge

Finansavtaleloven Prop. 92 LS (2019-2020)

Det vises til justiskomiteens høring om Prop. 92 LS (2019-2020). Finans Norge har omfattende kommentarer til forarbeidet og enkeltparagrafer i dette svært omfattende og kompliserte lovverket. Av hensyn til begrensningen på to siders høringsnotat, vil vi i denne omgang prioritere våre hovedsynspunkter på lovforslaget.

Store svakheter i lovarbeidet

Finansavtaleloven er det viktigste lovverket som regulerer forholdet mellom kunder, brukere, og tilbydere av finansielle produkter og tjenester. Dagens lovverk er gammelt, og har trengt fornyelse lenge. Området er komplisert med krav til høyt presisjonsnivå. Endringer vil kunne gi store og uforutsette konsekvenser.

Det er en stor svakhet med lovarbeidet at det ikke har vært gjenstand for ordinær lovbehandling eller konsekvensutredning i tråd med utredningsinstruksen. Dette ble påpekt blant annet av regelrådet og advokatforeningen under høringen høsten 2017.

Forslagene i proposisjon er sterkt omarbeidet jfr. struktur i loven og i enkeltbestemmelser sammenlignet med forslaget som var på høring. Nye forslag er inntatt uten at disse har vært på høring.

Konsekvensen av dette er et lovverk som har uklar begrepsbruk og uklare definisjoner, har bestemmelser med uklar rekkevidde og innhold, og er til dels inkonsekvent og selvmotsigende.

Det vil oppstå stor usikkerhet rundt lovgivers og lovens intensjoner, som vil åpne for en rekke juridiske uklarheter og unødvendige tvister. I tillegg vil det påløpe unødvendig høye systemutviklingskostnader som følge av at finansområde er i høy grad digitalisert og dermed krever et klart og tydelig definert lovverk.

Vi mener Stortinget må konsentrere seg om å innføre de reglene som MÅ innføres for å implementere EU-direktivene, mens man tar seg bedre tid med resten av loven.

Uklare konsekvenser for digitaliseringen

Norge er verdens mest digitaliserte samfunn. Det er et viktig konkurransefortrinn og et gode både for det offentlige, privat sektor og ikke minst forbrukerne selv. Digitaliseringen er dessuten en avgjørende forutsetning for den omstillingen Norge skal gjennom, og for å ta ut de effektiviseringspotensialer og gevinster dette gir. Finansnæringen ligger helt i front i det digitale skiftet i Norge.

Det er avgjørende at man ikke innfører regulering som medfører uforutsette konsekvenser. Det er i liten grad vurdert hvordan lovforslaget vil ha innvirkning på utviklingen av gode, effektive og

forbrukervennlige digitale løsninger. Når disse sentrale spørsmål ikke er vurdert, risikerer vi å innføre regulering som vil bremse eller være til hinder for denne positive utviklingen.

Det bør nedsettes et ekspertutvalg som kan gå nøye gjennom hvordan lovforslaget kan endres for å ta høyde for den digitale utviklingen.

Enkeltparagrafer

Lovproposisjonen er på nærmere 800 sider, og med 179 paragrafer. Finans Norge har synspunkter på en rekke av lovparagrafene, men har måttet prioritere synspunkter på nedenstående tema. Vi vil komme tilbake til komiteen med mer utfyllende og konkrete kommentarer og forslag vedrørende enkeltparagrafene knyttet til disse:

Hvem gjelder loven for? (§ 1-2 m.fl.): Det er flere uklarheter i loven om hvilke tjenesteytere, tjenester og oppdrag loven dekker og ikke dekker. Uklar begrepsbruk. Dette må det ryddes opp i.

Digitalisering (§§ 3-1 og 3-2): De foreslåtte paragrafene vil ha negative konsekvenser for muligheten for digital kommunikasjon mellom tjenesteyter og kunde, og sterkt begrense det digitale førstevalget.

Tjenesteyters ansvar for tredje personer (§ 3-49): Det foreslås regler om ansvar for tjenesteyter for kunders tap som følge av tredjeparters handlinger. Slikt ansvar er allerede dekket gjennom den alminnelige lojalitetsplikten, og gjennom forskrift om systemer for betalingstjenester. Lovforslaget er uklart. Dette vil medføre unødvendig økte kostnader for tjenestetilbyderne med tanke på sikring mot å komme i ansvar. Kostnader som naturlig nok vil bli lagt på forbrukerne.

Direktekrav mot underleverandører (§ 3-49): Lovens § 3-49 annet ledd åpner for at kundene skal kunne rette direkte erstatningskrav mot tjenesteyters underleverandører. Bestemmelsene vil gi liten reell ekstra beskyttelse for kundene, men kun skape ekstra komplikasjoner.

Kontraheringsplikt (§ 4-1): Med innføring av kontraheringsplikt for næringslivskunder hva gjelder betalingstjenester, legger Norge seg på annen lovgivning enn det som er gjennomført i våre naboland. Dette vil kunne tiltrekke kunder til Norge som andre land ikke ønsker å ha. Dette vil gi særskilt hvitvaskingsrisiko for norske finansforetak.

Avslagsplikt (§ 5-1, jf. § 6-1): I stedet for en frarådningsplikt ved kredittavtaler foreslås en avslagsplikt. Forslaget vil redusere handlingsrommet for godt bankhåndverk. Det vil også være vanskelig å opprettholde den fleksibiliteten som blant annet boliglåns- og forbrukslånsforskriftene ønsker å gi.

Ansvar for misbruk av elektronisk signatur (Kap. 3 del III): Lovforslaget regulerer ansvar for tap ved misbruk av elektronisk signatur. Det er positivt. Reglene er imidlertid for dårlig begrunnet og utredet, og ha implikasjoner og konsekvenser som ikke kommer frem i lovproposisjonen, og som Finans Norge er i tvil om vil gagne forbrukerne og samfunnet som helhet. Regulering av elektronisk signatur burde vært omfattet av lov om elektroniske tillitstjenester, hvor dette temaet hører naturlig inn under.